

RUSYA BİLGİ NOTU

Temmuz 2021

EKONOMİK ARAŞTIRMALAR

arastirma@deik.org.tr

RUSYA GÜNCEL VERİLER

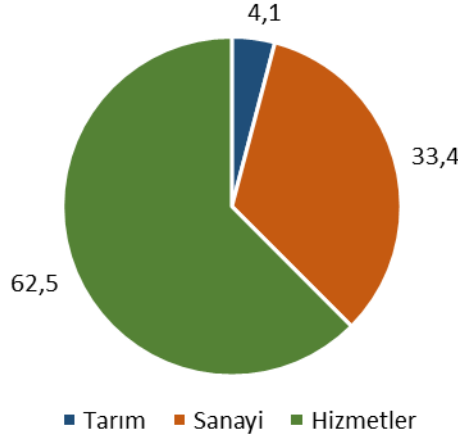
GÖSTERGE	DEĞER	2018	2019	2020
GSYH (cari fiyatlarla)	Trilyon USD	1,653	1,689	1,473
Büyüme	%	2,8	2	-3
Nüfus	Milyon Kişi	146	147	146,8
Kişi Başı Gelir	USD	11.261	11.511	10.037
Enflasyon	%	2,8	4,4	3
İşsizlik Oranı	%	4,8	4,6	5,7
Cari Denge / GSYH	%	6,9	3,8	2,2
Bütçe Dengesi / GSYH	%	2,9	1,9	-4
İhracat	Milyar USD	449	422	337
İthalat	Milyar USD	238	243	231

Kaynak: IMF Küresel Ekonomik Görünüm Nisan 2021, Trademap, Rusya İstatistik Ofisi

1. RUSYA EKONOMİSİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Rusya ekonomisinin sektörel dağılımı şu şekildedir:

Sektörlerin GSYH Payları (%)

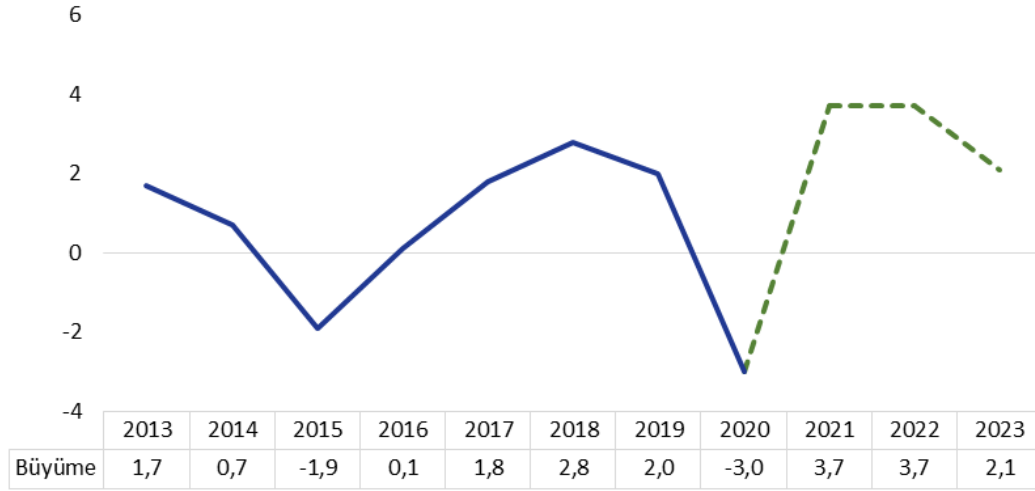
Kaynak: Rusya İstatistik Kurumu

1991 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla, Rus hükümeti ekonomiyi yeniden planladı ve bir dizi reform uyguladı. 2000'li yıllara kadar enflasyon artışı, para biriminde ve gelirler de düşüş gibi bazı ekonomik problemler yaşayan Rusya ekonomisi, Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra devam eden ekonomik problemlerin kaldırılması yönünde köklü değişiklikler yaptı. Özellikle, enerji politikasını iç ve dış politika ile uyumlu şekilde uyguladıktan sonra Rusya, kısa zamanda birçok sorununu hallededildi.

Ülke ekonomisi petrol ve doğalgaz başta olmak üzere birçok doğal kaynağa sahiptir. Petrol ve doğalgazın GSYH içerisindeki payı 2019 yılında %14 iken 2020 yılında pandemi ve petrol fiyatlarındaki düşüşün etkisiyle %10 oranına gerilemiştir. Bunun dışında, ülke sahip olduğu zengin doğal kaynaklar sayesinde sanayi yönünde gelişmiştir. 2020 verilerine göre sanayi sektörünün GSYH içerisindeki payı %33'tür. Hizmet sektörü ise ekonominin %62'sini oluşturmaktadır.

2010-2014 yıllarında pozitif büyüme yaşayan Rusya ekonomisi, 2014 yılında petrol fiyatlarında yaşanan düşüş ve ardından ABD'nin Kırım krizi yüzünden Rusya'ya yaptırım uygulamasıyla krize girmiş ve 2015 yılında %1,9 daralmıştır. 2016-2017 yıllarında Rusya uyguladığı sıkı maliye politikası ve petrol fiyatlarındaki görece yükseliş neticesiyle toparlanma yoluna girerek 2017 yılında %1,8 büyümüştür. Takip eden yılda hükümet altyapı, sağlık ve eğitim alanlarında ekonomik reform yapmıştır. İhtiyaç duyulan bu alanlara yatırım yapılması ülkenin 2018 yılında %2,8 oranında büyümesini sağlamıştır. 2019 yılında ise, petrol fiyatlarının düşük seyretmesi ve KDV'de etkili bir artış olması, ülkenin büyüme ivmesini kaybetmesine ve %2 oranında büyümesine neden olmuştur. 2020 yılında pandemi neticesiyle %3 daralan Rusya ekonomisinin 2021-2023 yıllarında ortalama olarak %3 büyümesi beklenmektedir.

Büyüme Oranı (%)

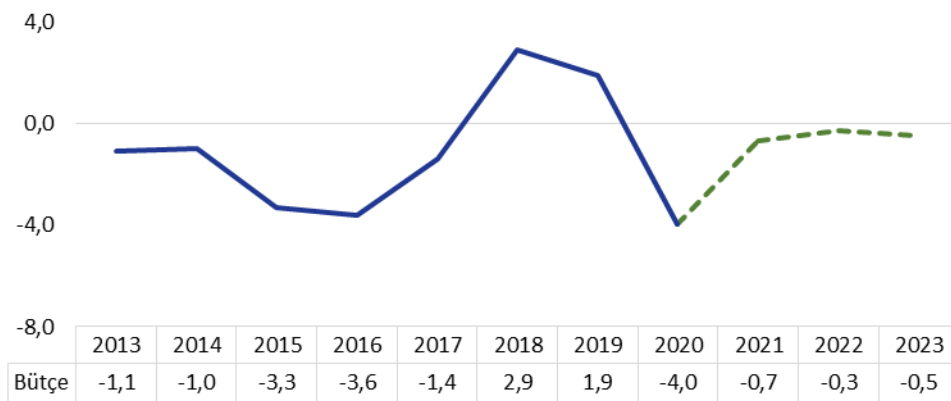

Kaynak: IMF KEG Nisan 21

2. BÜTÇE DENGESİ

Rusya'nın bütçe dengesi devletin güçlü varlık fonu sayesinde iyi bir görünüm vermektedir. Ancak Rusya varlık fonunun enerji fiyatlarından etkilenmesi sebebiyle Rusya maliyesi de enerji fiyatlarından etkilenmektedir. 2014-2016 yılları arasında düşük petrol fiyatları ve ülkenin yaşadığı ekonomik kriz nedeniyle Rusya bu yıllarda GSYH cinsinden %2 bütçe açığı vermiştir. 2018 yılında enerji fiyatlarındaki görece yükseliş kamu maliyesine olumlu yansımalar sağlayarak ülkenin %2,9 oranında bütçe fazlası vermesini sağlamıştır. Pandemi ile birlikte ülkenin bütçe dengesi yakaladığı ivmeyi kaybetmiş ve GSYH cinsinden %4 açık vermiştir. 2021-2023 yılları arasında Rusya'nın bütçe dengesinin toparlanması fakat bütçe açığı vermeye devam etmesi öngörülmektedir.

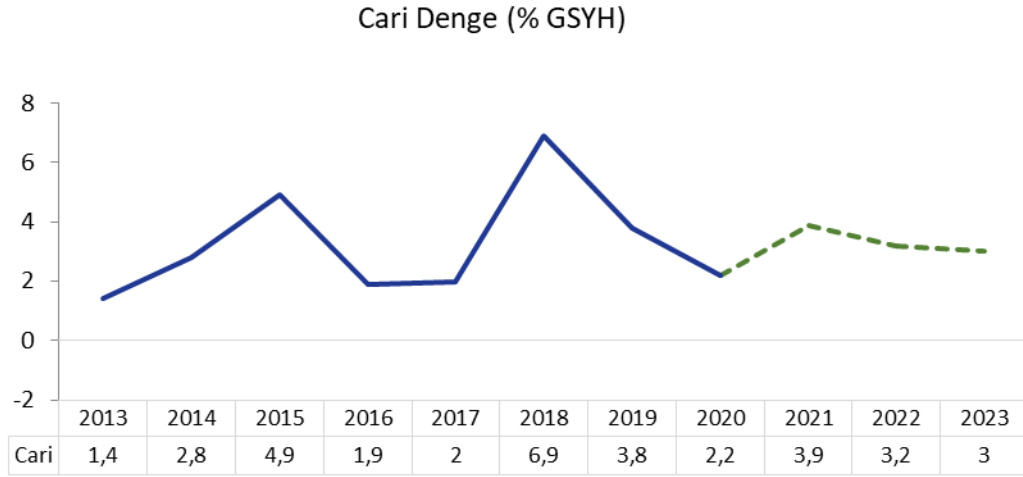
Bütçe Dengesi (% GSYH)

Kaynak: IMF KEG Nisan 21

3. CARI DENGE

Rusya cari dengesi genellikle fazla vermektedir. Petrol fiyatlarındaki değişiklik tek etken olmasa da ülkenin cari dengesini etkilemektedir. 2013-2017 yılları arasında ortalama olarak GSYH cinsinden %3 cari fazla veren ülke 2018 yılında ülkede gerçekleşen ekonomik reformlar ve nispeten yüksek petrol fiyatları sayesinde %6,9 cari fazla vererek son 10 yılın en yüksek rakamına ulaşmıştır. 2020 yılında ise, dünya genelinde Covid-19 salgını etkili olmuş, petrol fiyatlarının dip seviyeleri görmüş ve harcamalar artmıştır. Bunun sonucunda Rusya cari dengesi GSYH cinsinden %2,2 fazla vermiştir. Ülkenin 2021-2023 yılları arasında ortalama %3 seviyesinde cari fazla vermesi öngörülmektedir.

Kaynak: IMF KEG Nisan 21

4. SWOT ANALİZİ (FITCH)

Güçlü Yönleri:

- Rusya'nın geniş kaynakları, uzun vadede yabancı yatırım ve ihracat büyümesi için istikrarlı bir temel sağlamaktadır.
- 2014 sonunda ülkede yaşanan krize rağmen az miktardaki dış borç ve yüksek rezerv varlıkları ülkenin karşılaşacağı bir kriz karşısında istikrar sağlayacaktır.

Zayıf Yönleri:

- Ekonominin enerji sektörüne bağımlılığı bu sektördeki fiyat düşüşüne karşı savunmasız hale getirmektedir.

- Yüksek düzeyde yolsuzluk, iş ortamı üzerinde olumsuz etki oluşturan birçok faktörden biridir.

Fırsatlar:

- Küçük ve orta ölçekli işletmelere destek, bankacılık sektörünün yeniden yapılandırılması, bürokrasi ve yolsuzlukla mücadele için idari reform ve kapsamlı özelleştirmeler dahil olmak üzere yapısal reformların yeniden canlandırılması, petrol dışı ekonomiyi geliştirmede önemli bir etmen olacaktır ve uzun vadeli büyüme beklentilerini iyileştirecektir.
- Hükümetin ulusal projelerinin 2030 yılına kadar tam olarak uygulanması Rusya'nın büyüme potansiyeline ılımlı bir artış sağlayabilir.

Tehditler:

- Batı ve Rusya arasındaki jeopolitik gerilimler, Rusya'yı ithal ikamesi ve kendi kendine yeterlilik politikalarına itme ve potansiyel olarak ülkeyi küresel pazarlardan izole etme riski taşımaktadır.

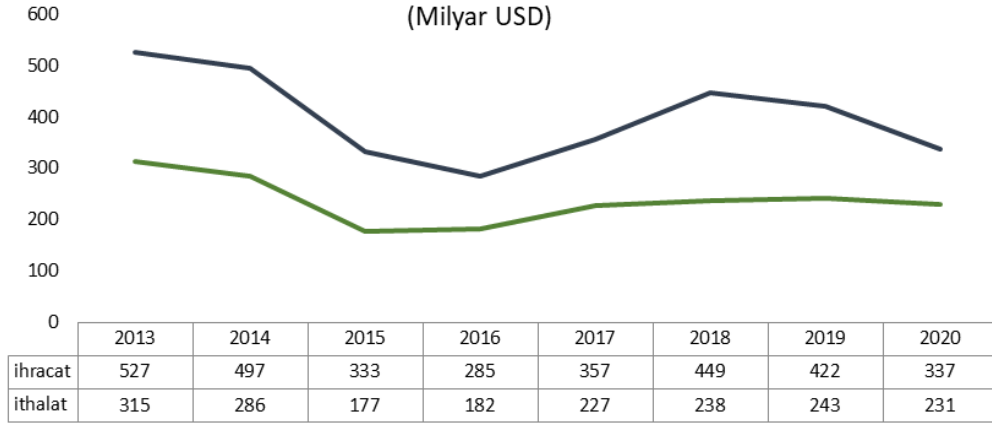
5. DIŞ TİCARET

Rusya dış ticareti genellikle fazla vermektedir. Ülke, ortalama olarak 400 milyar USD civarında ihracat, 238 milyar USD civarında da ithalat gerçekleştirmektedir.

2015 yılında Rusya'nın ekonomik krizde olması ticaret rakamlarına da yansımıştır. Bu dönemde, ülkenin ihracatı 2014 yılına kıyasla %33, ithalatı ise %38 daralmıştır. 510 milyar USD seviyesinde gerçekleşen ticaret hacmi son 10 yılın en düşük seviyesindedir. 2020 yılında ise, pandemiye rağmen ciddi kayıplar yaşamayan dış ticaret hacmi 568 milyar USD olarak gerçekleşmiştir.

Ürün bazında bakıldığında ise, 2020 verilerine göre Rusya'nın ihracatının %42'sini enerji sektörü oluşturmaktadır. Bu sektörü kişisel eşyalar, altın ve mücevher ve demir çelik sektörleri takip etmektedir. Bu kalemlerin toplam ihracat içerisindeki payı %25'dir. İthalatta ise, öne çıkan sektörler makineler, elektrikli cihazlar ve otomotiv sektörleridir. Bu sektörlerin Rusya ithalatındaki payı %40'tır.

Rusya Dış Ticareti (Milyar USD)

Kaynak: Trademap

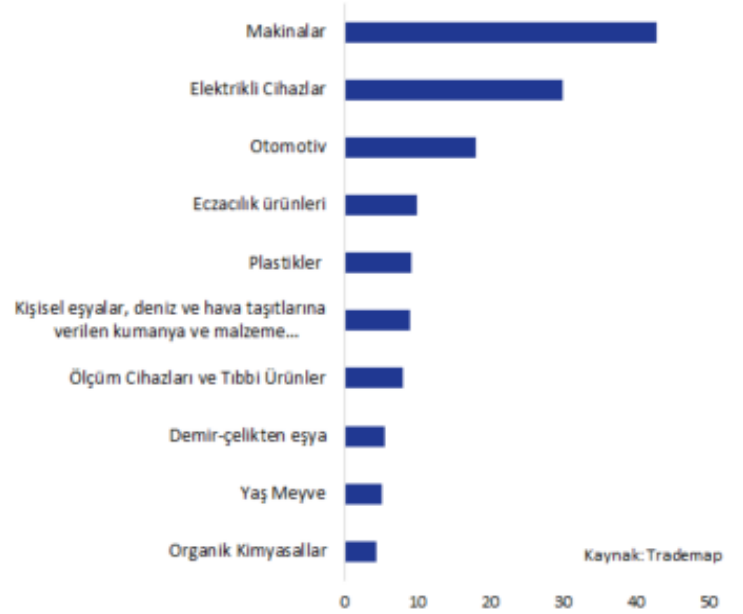
— ihracat — ithalat

Rusya'nın İhracatı (2020, Milyar USD)

Kaynak: Trademap

Rusya'nın İthalatı (2020, Milyar USD)

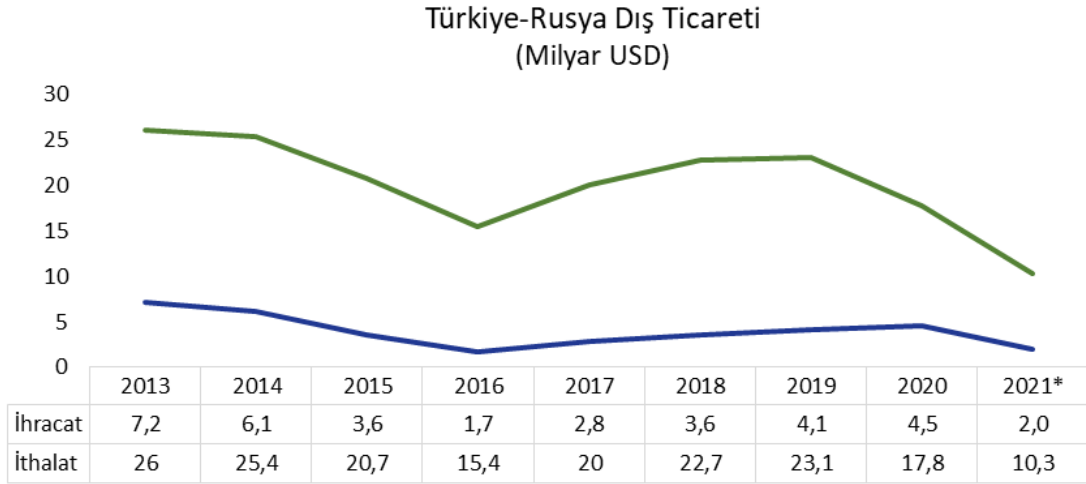

Kaynak: Trademap

6. TÜRKİYE RUSYA TİCARETİ

Türkiye Rusya ile olan ticaretinde net ithalatçı konumundadır. Türkiye'nin Rusya'ya ihracatı 2013 yılında 7,2 milyar USD seviyesindeyken, 2016 yılında iki ülke arasında yaşanan siyasi kriz sebebiyle en dip nokta olan 1,7 milyar USD seviyesini görmüştür. İhracat 2020 yılında 4,5 milyar USD'ye yükselse de eski ivmesini yakalayamamıştır. 2021 yılının Ocak-Mayıs döneminde 2 milyar USD seviyesinde gerçekleşen ihracat, bir önceki yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında %33 oranında yükselmiştir. Ürün bazında incelendiğinde ise, Türkiye Rusya'ya olan ihracatında yaş meyve, makinalar ve otomotiv ürünlerini ihraç etmektedir. Bu ürünlerin toplam ihracat içerisindeki payı %39'dur.

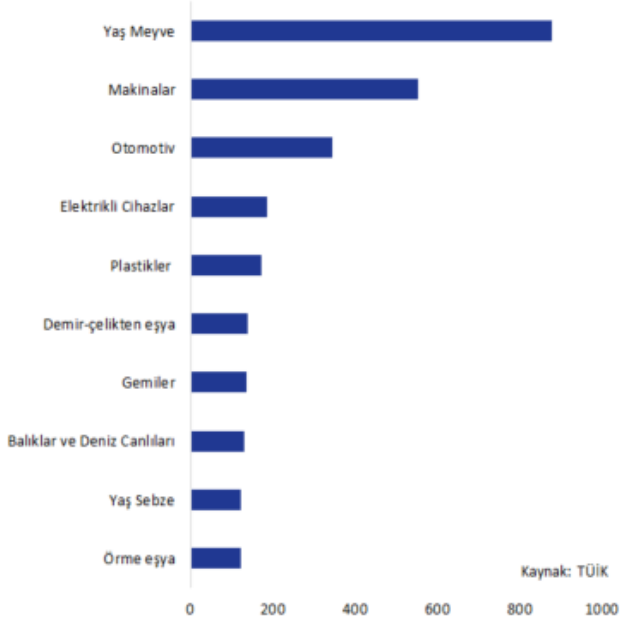
Türkiye'nin Rusya'dan ithalatında ise 2013-2019 yılları arasında ortalama 20 milyar USD ürün ithal etmiştir. 2020 yılında pandemin de etkisiyle ithalat seviyesi %23 daralarak 17,8 milyar USD seviyesine gerilemiştir. Ürün bazında ise, 2020 verilerine göre Türkiye'nin Rusya'dan ithalatında enerji sektörü başta gelmektedir. Bu sektörün toplam ithalat içerisindeki payı %43 olup, enerji sektörünü, demir-çelik, hububat ve alüminyumdan eşya takip etmektedir. Söz konusu ürünlerin toplam ithalat içerisindeki payı ise %30'dur.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (2021 Ocak-Mayıs dönemi)

— İhracat — İthalat

Türkiye'nin Rusya'ya İhracatı
(2020, Milyon USD)

Türkiye'nin Rusya'dan İthalatı
(2020, Milyon USD)

